ברודער מאָרד

הערכסט אינטערעסאַנטער און שפּאַנענדער ראָמאַן

(פאַרזעצונג)

— ניין, פאַטער, — האָט זי ענדלאך אויסגערופן, איך קאָן ניט הייראַטן א מענשן, ווי . . . דו אליין ביזט געווען מיט מיר דאמאלסט אין באַבאַ יאַגאַס שענק און האָסט געזעען וואָס דאָרט איז פאָרגעקומען.

מאַקאַרטי האָט געקריצט מיט די ציין פאַר רציחה :

— אַלזאָ ווילסטו מיר ניט אַרויסהעלפן אין מיין נויט ? — האָט ער געפרעגט.

— מיין געלט האָב איך דיר אוועקגעגעבן, מיין ליבע וועל איך אָבער ניט אָפּפערן פאַר א מענשן, וועלכער האָט עס ניט פאַרדינט.

מיט די דאָזיקע ווערטער איז זי אוועקגעלאָפן צו אירע געסט.

מאַקאַרטי איז געבליבן שטיין, ווי פאַרשטיינערט. פּלוצלונג האָט ער דערפילט ווי א שווערע האַנט פאַלט אויף זיין פּלייצע. ער האָט זיך אומגעקוקט און האָט דערזעען פאַר זיך דעם יונגן אַרמסטראָנג.

— מר. אַרמסטראָנג ווי קומט איר אַהער ?

— איך האָב אַלעס געהערט, — האָט דער יונגער אַרמסטראָנג געזאָגט.

— דאַן ווייסט איר, אַז איך האָב געטאָן פאַר אייערטוועגן אַלעס, וואָס איך האָב נאָך געקאָנט, ליידער איז דאָס אָבער געווען אומזיסט.

— ניין, הער מאַקאַרטי ! מערי מוז ווערן מיין פרוי ! איך שווער עס ביי אַלעס, וואָס איז מיר הייליק !

— איך פאַרשטיי אייך ניט, הער אַרמסטראָנג.

— איר וועט מיך באַלד פאַרשטיין, — האָט אַרמסטראָנג געזאָגט, קומט מיט מיר, לאָמיר זיך אַנידערזעצן אונטער א בוים, וואו קיינער וועט אונז ניט שטערן, דאָרט וועל איך אייך דערקלערן מיין פּלאַן.

ביידע מענער זיינען אוועקגעגאַנגען אין א ווייטן ווינקל פון גאָרטן און האָבן זיך אַנידערגעזעצט.

זיי האָבן ניט געקאָנט זעען אין דער פינסטער, אַז אויפ'ן גראָז פון דער אַנדערער זייט איז געזעסן א פרויען געשטאַלט. דאָס איז געווען די ראָזע פון שיקאַגאָ.

די פאַרלאָבונג

די ראָזע פון שיקאַגאָ איז אַרויסגעגאַנגען אין גאָרטן זיך אָפּקילן און האָט זיך אַנידערגעזעצט אויף א שטיין לעבן א בוים. פּלוצלונג זיינען אָנגעקומען מאַקאַרטי און דער יונגער אַרמסטראָנג און האָבן זיך אַנידערגעזעצט אויף א באַנק פון דער אַנדערער זייט.

ניט ווילנדיק האָט זי אויסגעהערט וואָס ביידע מענער האָבן גערעדט און זי האָט אָנגעהויבן צו ציטערן. זי האָט דערהערט אַזעלכע זאַכן, פון וועלכע עס האָט זי אָנגעהויבן צו שווינדלען, זי האָט געוואָלט אויפשטיין און אַנטלויפן, זי האָט עס אָבער ניט געקאָנט טאָן.

ענדלאַך האָבן ביידע מענער אָפּגערעדט אַלעס. ראָזאַ האָט זיך אויפגעהויבן און געוואָלט אַריינלויפן אין זאַל, ווען איר איז אַנטקעגן געקומען דער אינדיער.

ער האָט זי דערזעען און האָט אויסגערופן אויף זיין מוטער-שפּראַך, אויף אינדיש :

— לאַטאַס בלום ! דו דערקאָנסט מיך ניט ? דו דערקאָנסט ניט דיין געטרייען סינדראַ באַהאַדור ?

— איך קאָן אייך ניט סאַהיב, — האָט די ראָזע פון שיקאַגאָ געענטפערט אויף דער זעלבער שפּראַך, — איך בין ניט די לאַטאַס בלום.

— ווער דען ביסטו ? פון וואַנען קומסטו קאָנען אונזער שפּראַך ?

— איך האָב גערעדט די דאָזיקע שפּראַך ווען איך בין נאָך געווען א קינד.

— ווער איז דיין פאַטער ?

— מיין פאַטער הייסט שטערנפעלד, ער איז אַן אָרימער מאַן, וועלכן מיס מערי האָט גענומען צו זיך אויס מיטלייד.

— האָסטו נאָך שוועסטער ?

— איך האָב געהאַט א שוועסטער, איז זי אָבער געשטאָרבן.

— ווען איז זי געשטאָרבן ?

— איך געדענק ניט.

— ווי אַזוי האָט געהייסן דיין שוועסטער ?

— זי האָט געהייסן מאַריאַ.

— מאַריאַ ? — האָט דער אינדיער איבערגעפרעגט, מאַריאַ האָט זי געהייסן ? — דאַן איז זי געווען דיין שוועסטער ! יאַ ! דו ביסט די שוועסטער פון דער לאַטאַס בלום !

ער האָט זי אָנגענומען ביי דער האַנט און האָט געוואָלט זי צוציען צו זיך.

— וואָס טוט איר, סאַהיב ? האָט א קלינגענדיקע פרויען שטימע געפרעגט.

דער אינדיער האָט זיך אומגעקוקט און האָט דערזעען מיס מערי שטיין לעבן אים. מיס מערי איז געגאַנגען זוכן די ראָזע פון שיקאַגאָ און האָט זי געטראָפן מיט אינדיער.

— איך האָב זי געפונען, מיס מאַקאַרטי ! — האָט דער אינדיער אויסגערופן, — זי איז די שוועסטער פון דער לאַטאַס בלומע !

— אָבער סאַהיב, איר פאַרגעסט, אַז איר זייט ניט אין אינדיע ! — האָט מערי געזאָגט שטרענג. — איך גלויב, אַז איר האָט קיינע שלעכטע געדאַנקען, ווייל איר זייט פאַרלאָבט מיט דער שוועסטער פון

גראַף טשעזוויק, עס פּאַסט אָבער ניט פאַר מענשן . . .

דער אינדיער האָט זיך פאַרשעמט און האָט אויסגערופן :

— אַנטשולדיקט מיס מאַקאַרטי, דעם הייסבלוטיקן אינדיער, וועלכער קאָן ניט איינהאַלטן זיינע געפילן. איר קאַלטע מענשען, פון קאַלטע געגנטן, קאָנט זיך באַהערשן, איר קאָנט זיך פאַרשטעלן, איר קאָנט שמייכלען אין דער צייט, ווען אייער האַרץ ווערט צעשפּרונגען פון שמערץ און פאַרדרוס. מיר הייסבלוטיקע אַריענטאַלן קאָנען עס ניט. מיר מוזן אַרויסזאָגן, וואָס מיר פילן. — איך מוז זעען איר פאַטער ! איך מוז מיט אים ריידן. איך מוז אַלעס וויסן. איך האָב ענדלאַך געפונען אין שיקאַגאָ א מענשן, וועלכן איך האָב שוין געהאַלטן טויט פון לאַנג.

— איך גלויב אייך סאַהיב, איצט איז עס אָבער אוממעגלאַך, ווייל מען וועט באַלד גיין צום טיש. נאָכ'ן עסן אָדער גאָר בעסער מאָרגן, וועט איר קאָנען ריידן מיט דעם אַלטן שטערנפעלד.

— דער אינדיער האָט אַראָפּגעלאָזן דעם קאָפּ און האָט געשוויגן.

— קום, ראָזאַ ! די געסט וואַרטן ! — האָט מערי געזאָגט.

— איך האָב אייך עפּעס צו דערציילן, מיס מערי, — האָט ראָזאַ געזאָגט טרויעריק, איך מוז עס אָבער דיר דערציילן ווען קיינער הערט ניט.

סינדראַ באַהאַדור האָט פאַרשטאַנען, אַז דאָס מיינט מען אים. ער האָט זיך פאַרנייגט און איז אַרויסגעגאַנגען.

ווען די צוויי מיידלאַך זיינען געבליבן אַליין, האָט ראָזאַ דערציילט וואָס זי האָט געהערט אונטער דעם בוים און וואָס דער יונגער אַרמסטראָנג האָט אָפּגערעדט מיט מערים פאַטער. מערי האָט א ציטער געטאָן. זי האָט אָבער באַלד געפּאַסט מוט און האָט געזאָגט פעסט און אַנטשלאָסן :

— האָב קיין מורא ניט, ראָזאַ ! אַזוי לאַנג ווי איך לעב, וועל איך ניט דערלאָזן אַז מען זאָל דיר שלעכטס טאָן ! — איך האָב געוואָלט דיך רופן צום טיש, איצט אָבער געפין איך, אַז עס איז גלייכער, אַז דו זאָלסט ניט עסן מיט די געסט צוזאַמען. גיי, ראָזאַ, צו דיין פאַטער, איך וועל שוין אַלעס פאַרזאָרגן.

די מיידלאַך האָבן נאָך אוועקגערעדט איניקע מינוט און זיינען אַריינגעגאַנגען אין צימער, וואו איר פאַטער האָט געוואוינט, און האָט זיך מער ניט געוויזן..

מיס מערי איז אַריינגעקומען אין זאַל און האָט אָנגעהויבן צו זוכן דעם אַלטן אַרמסטראָנג. זי האָט אים אויך באַלד געפונען. קוים האָט דער אַלטער אַרמסטראָנג אויף איר א קוק געטאָן האָט ער זיך באַלד דערשראָקן :

— וואָס איז מיט אייך, מיס מערי ? — האָט ער געפרעגט, — פילט איר זיך שלעכט ? האָט מיט אייך עפּעס פּאַסירט ?

— הער אַרמסטראָנג איך וויל ביי אייך עפּעס פרעגן.

— ביטע, מיס מערי, פרעגט ! איר ווייסט דאָך אַז איך ליב און שעץ אייך, ווי מיין אן אייגן קינד !

— וועט איר מיך ליבן און שעצן אויך דאַן ווען איך וועל ניט זיין אייער טאָכטער ? ווען איך וועל זיך אָפּזאָגן פון דעם שידוך ?

— מיס מערי ! איך שעץ אין אייך דעם מענשן. איך ליב אייך און שעץ אייך, ווייל איך ווייס, אַז איר זייט אַן איידעלע און גוטע פרוי. פון מיין וואונש וויל איך מער ניט ריידן. ווען איך האָב דאָס ערשטע מאָל געזען גראַף טשעזוויק אַריינקומען צו אייך, האָב איך אויפגעגעבן יעדע האָפענונג אייך צו רופן טאָכטער.

— איר זייט גוט און קלוג, הער אַרמסטראָנג. איר האָט ריכטיק געטראַכט. איך בין פאַרלאָבט מיט גראַף נעאַרג טשעזוויק.

— איך ווינש אייך גליק פון גאַנץ האַרצן ! האָט דער אַלטער אַרמסטראָנג אויסגערופן.

— איך האָב עס געוואוסט, — האָט מערי געזאָגט, — איך האָב געוואוסט, אַז אייך קאָן מען פאַרטרויען און דערפאַר האָב איך אייך גערופן. איך וויל אייך בעטן אַז איר זאָלט מעלדן מיינע געסט אַז איך בין פאַרלאָבט מיט גראַף טשעזוויק.

דער אַלטער גראַף האָט זי אָנגעקוקט מיט שטוינען. ער האָט ניט געקאָנט פאַרשטיין, פאַר וואָס מערי האָט ביי אים געבעטן ער זאָל מעלדן וועגן איר פאַרלאָבונג, ווען איר פאַטער איז דאָ.

— איר וואונדערט זיך איבער מיין מאָדנעם פאַרלאַנג, הער אַרמסטראָנג, — האָט מערי געזאָגט, — אייגנטלאַך וואָלט עס מיין פאַטער געדאַרפט טאָן, איך האָב אָבער קיין פאַטער.

— וואָס רעדט איר מיס מערי ? וואָס איז געשעען.

מערי האָט אים דערציילט וואָס איר פאַטער האָט אָפּגערעדט מיט דעם יונגן אַרמסטראָנג, ווי די ראָזע פון שיקאַגאָ האָט דאָס איבערגעגעבן. דער אַלטער אַרמסטראָנג איז אויפגעשפּרונגען, גלייך ווי א שלאַנג וואָלט אים א ביס געטאָן.

— אַזוי נידערטרעכטיק האָב איך אים ניט געהאַלטן ! — האָט ער אויסגערופן מיט צאָרן. — איצט ווייס איך, אַז מיין זון איז א פאַרדאָרבענער מענש, וועלכן נאָר ליידן קאָנען בעסער מאַכן. איך האָב קיין זון ! איך זאָג זיך אָפּ פון אים !

— איך האָב נאָך א בקשה צו אייך, הער אַרמסטראָנג

— זאָגט מיר אַלעס מיין, קינד !

— דערציילט מיינע געסט, אַז מיין פאַטער פילט זיך עפּעס ניט גוט און ער האָט געמוזט אוועקגיין, דערפאַר מעלדעט איר, אַז איך בין פאַרלאָבט מיט גראַף טשעזוויק. עס איז בעסער אַזוי. איך וויל אויסמיידן יעדן סקאַנדאַל פאַר דער וועלט.

דער אַלטער אַרמסטראָנג האָט צוגעדריקט מיס מערי צום האַרצן און האָט זי א קוש געטאָן.

— האָסט רעכט, מיין קינד ! מיר מוזן זעען צו פאַרדעקן אונזערע ליידן, צו פאַרגלעטן אונזערע שמערצן. עס מעג קאָכן און זידן אין אונזער האַרצן, ווי אין א קעסל, מיר דאַרפן עס אָבער ניט ווייזן פאַר דעם עולם. דאָס איז די קללה פון רייכקייט. דער רייכער מאַן האָט געוויסע פליכטן, געוויסע פאַרבינדלאַכקייטן, וועלכע ער מוז אויספאָלגן.

מיט די דאָזיקע ווערטער איז ער אוועקגעגאַנגען.

(ווייטערס — קומט)

נאַרט-ענדער גנב מאַכט „שלעכטע געשעפטן"

א גנב, א שלים-מזל, איז נעכטן ביי-נאַכט געגאַנגען גאָר ניט פויגלדיק אין זיינע געפּלאַנטע אונטערנעמונגען.

אַרום האַלבע נאַכט האָט ער זיך אַריינגעבראָכן אין דער היים פון מרס. בערקל, 453 פּריטשאַרד עוו., און ער האָט אַרויסגע'גנב'עט א פּאָר הויזן, אָבער ניט געפינענדיק אין די קעשענעס פון וואָס א לעבן צו מאַכן, האָט ער זיי איבערגעלאָזט אין הויף.

אַנטוישט פון זיין מיסדערפאָלג, האָט ער געמאַכט א פּאַרזוך צו באַ'גנב'ענען מאַרשאַקס סטאָר דערביי, אָבער אויך דאָ איז אים ניט געלונגען, ווייל ווי ער האָט זיך נאָר אַריינגע'גנב'עט אין סטאָר, האָט מרס. מאַרשאַק דערהערט און זי האָט געמאַכט אַזעלכע קולות, אַז ער איז אַנטלאָפן וואו דער שוואַרצער פּעפער וואַקסט.

אין פּעלעס טעאַטער

אין פּעלעס, וואו אַלע גוטע בילדער ווערן געוויזן, וועלן היינט די פּאַטראָנאַזירער קאָנען זעען איינע פון די פיינסטע בילדער וואָס איז ווען פּראָדוצירט געוואָרן. דאָס בילד הייסט „די בליו איינדזשעל", מיט דעם באַרימטן דייטשן מואווי סטאַר עמיל דזשענינגס און מאַרלין דייטריך, אין די הויפּט ראָלן.

זעט ווי א פּראָפעסאָר וועלכער זוכט צו באַשיצן זיינע סטודענטן פון פאַרפירט צו ווערן, ווערט אַליין פאַרפירט און ער ווערט דערנידעריקט אויף א שווידערלאַכן אופן. ס'ווערט אויך געוויזן א קאָמעדיע א. א. וו.

40 יאָר האָט ער אָפּגעלעבט אין איינזאַמקייט ווייל ער איז באַגאַנגען א שווינדל אין קאָרטן

דער באַשטראָפטער שפּילער איז געווען איינער פון די העכסטע ענגלישע אַריסטאָקראַטן. א סקאַנדאַל וואָס האָט געהאַט אויפגערודערט גאַנץ ענגלאַנד. — מיט א קורצער צייט צוריק איז ער געשטאָרבן. — די איבערגעבנהייט פון זיין אַמעריקאַנער כלה וועלכע האָט זיך מקריב געווען צוליב אים.

א מענש האָט אָפּגעלעבט פערציק יאָר אין איינזאַמקייט צוליב דעם, וואָס ער איז באַגאַנגען א שווינדל אין קאָרטן. 40 יאָר האָט ער געפירט אן אָפּגעזונדערט לעבן, און כאָטש ער איז געווען רייך, פונדעסטוועגן האָט ער צוליב זיין איינזאַמקייט איבערגעלעבט שווערע טעג און אומעטיקע יאָרן, און אַלץ צוליב דעם, וואָס עס האָט אים אַמאָל א ציה געטאָן צו שווינדלען אין א קאָרטן שפּיל.

דאָס האָט צו טאָן מיט דעם ענגלישן אַריסטאָקראַט סער וויליאַם קאַמינג, מיט א פּאָר מאָנאַטן צוריק איז געווען געמאָלדן, אַז ער איז געשטאָרבן אין זיין אָפּגעזונדערט הויז, אין סקאָטלאַנד. זיין טויט האָט ווידער אַמאָל אַרויסגערופן פון דער פאַרגאַנגענהייט די געשיכטע מיט דעם סענסאַציאָנעלן קאָרטן-שווינדל, וואָס האָט אין זיין צייט אויפגערודערט גאַנץ ענגלאַנד.

וועמען האָט ער גענאַרט ? וועמען האָט ער באַשווינדלט ? ניט קיין קלענערן יחסן ווי דעם ענגלישן פּרינץ אָף ווילס עדוואַרד דעם זיבעטן, וואָס איז דערנאָך געוואָרן קעניג פון ענגלאַנד (דער פאָטער פון דעם איצטיקן ענגלישן קעניג).

אַלזאָ, דאָס איז א געשיכטע וואָס האָט פּאַסירט אין די אַזוי גערופענע „הויכע פענסטער". מען האָט זיך ניט געקאָנט גלויבן, אַז א מענש וואָס איז אַליין זייער רייך, אַז א מענש וואָס פאַרנעמט א גרויסע פּאָזיציע אין דער אַרמיי, וועלכער האָט צו טאָן מיט פּרינצן און קעניגע, זאָל זיך קוועטשן אויף עטלאַכע צענדליקער פונט און אָפּנאַרן דעם צוקונפטיקן קעניג פון ענגלאַנד !

אָבער דער פאַקט, און צוליב דעם, וואָס א דזשורי האָט מיט יאָרן צוריק גע-פּסק'ענט, אַז ער איז שולדיק, האָט זיך דער אַריסטאָקראַט געמוזט צוריקציען פון עפנטלאַכן לעבן און אָפּלעבן א לעבן אין איינזאַמקייט. זיין נאָמען פלעגט שטענדיק דערמאָנט ווערן מיט חוזק, מיט שפּאָט. אַז מען פלעגט דערמאָנען דעם נאָמען פון סער וויליאַם קאַמינג, פלעגט מען גלייך צוגעבן : „אָט יענער, וואָס האָט אָפּגענאַרט דעם פּרינץ אין קאָרטן". מען האָט אים דאָס קיינמאָל ניט געקאָנט פאַרגעסן.

א קאָרטן שווינדלער פון אַריסטאָקראַט. אָבער אַזאַ מעשה קאָן זיך אויך טרעפן מיט אַנדערע. אין קאָרטן שפּיל איז עפּעס דאָ א ספּעציעלער יצר הרע. מען וויל געווינען, עס איז אייגנטלאַך ניט אַזוי א פראַגע פון געלט, נאָר סתם פון וועלן נאָר געווינען.

אָט איז, צום ביישפּיל, א מענש, וועמען אַלע קענען אַלס א פילאַנטראָפּ, אַלס א פרייגעביקן. ער העלפט אָרימע, ער זשאַלעוועט ניט קיין געלט, ער האָט א גוט האַרץ.

אָבער מאָרגנע ! ווי נאָר ער זעצט זיך אַוועק ביים קאָרטן טישל, ווערט ער פאַרוואַנדלט גאָר אין אַן אַנדער מענשן. ער ווערט קאַרג, א קמצן, א בייזער, א נערוועזער — מען קאָן צו אים א וואָרט ניט רעדן. ער שטריינגט אָן אַלע כחות אבי צו געווינען. ער מוז געווינען אום יעדן פּרייז. מען קאָן אויף אַזאַ איינעם זאָגן, אַז ער וואָלט איינגעגאַנגען שטילערהייד צו פאַרלירן הונדערט דאָלאַר, אבי אָפּפערנערהייד, עפנטלאַך, זאָל עס הייסן, אַז ער געווינט כאָטש א צענערל.

דער יצר הרע פון קאָרטן !

דאָס זעלבע קאָן מען אייגנטלאַך אויך זאָגן וועגן שפּילן בכלל. דעריבער טאַקע ווירקט שפּילן אַזוי ווי א נאַרקאָטיק. מען ווערט אַריינגעשלעפּט אין דעם, מען ווערט פאַר'שיכור'ט.

דער אַריסטאָקראַט פון ענגלאַנד האָט זיך ניט געגנויטיקט אין די עטלאַכע פונט וועלכע ער האָט אַרויסגעשווינדלט פון דעם פּרינץ דורך פאַלש שפּילן. ער האָט געהאַט א נאָמען פאַר א גלענצנדיקן שפּילער. „באַקאַראַ" איז געווען זיין ליבלינג שפּיל. ער פלעגט שטענדיק געווינען. אָט איז ער דאָס מזל'דיק ! — פלעגט מען זאָגן אויף אים. אַנדערע פלעגן צוגעבן : „אַז ער האָט אַזאַ טייערן קאָפּ אויף זיך" !

און דער אַריסטאָקראַט איז שטאָלץ געווען מיט זיך און מיט זיין געשיקטקייט אין קאָרטן שפּילן. ווען נאָר ער פלעגט קומען צו א פּאַרטי, פלעגט ווערן לעבעדיק. ער איז געווען פון די געצייילטע, מיט וועמען דער צוקונפטיקער קעניג פון ענגלאַנד פלעגט זיך אוועקזעצן טאַשן די קאָרטן.

איין מאָל איז געווען א גרויסע פּאַרטי ביי א לאָרד. דער פּרינץ איז אויך געווען. די „באַקאַראַ שפּיל" איז געווען אין פולן גאַנג. סער קאַמינג האָט אַלץ געוואונען און דער קעניג האָט צו אים פאַרלוירן.

מען האָט געטרונקען משקה און סער קאַמינג האָט געכאַפּט אַן איבעריקן שנעפּסל. דאָס האָט אים געקאָסט זיין נאָמען און זיין לעבנס פּריינט. זייענדיק באַטרונקען האָט ער זיך ניט געהיט מיט זיינע טריקער. א יונגער לאָרד האָט באַמערקט אַז קאַמינג מאַכט עפּעס אַנטער דער „באַנק" „קונקל-מונקל-ביזנעס" מיט די קאָרטן. ער האָט דאָס געוויזן זיין טאַטען.

מען האָט זיך געשושקעט : „ווי קאָן דאָס זיין ? " דאַן האָט מען באַשלאָסן אַנוועזנד צו זיין א צווייטן מאָל ווען סער קאַמינג וועט שפּילן קאָרטן.

ווידער אַמאָל דאָס זעלבע, דער סקאַנדאַל האָט זיך גענומען פאַנאַנדערברענען. די רייכע לייט, די לאָרדן, האָבן זיך געשעמט דאָס אַרויסצולאָזן אין דער עפנטלאַכקייט. ענדלאַך האָט מען באַשטימט 2 יונגעלייט צו כאַפּן שטילערהייד א שמור עס מיט סער קאַמינג. יענער איז געוואָרן אויפגעבראַכט. ער האָט ווי א ווילדער טיגער געשטורעמט : „אידיאָטן, ווילדע אינדיאַנער, וואָס זיי זיינען ! וועמען וואַגן זיי צו באַשולדיקן אין אַזאַ זאַך ! וואָס ? איך בין א שווינדלער ! פעלט מיר דען געלט ? צי פאַרמאָג איך ניט פּאַלאַצן און טויזנטער אַקער באָדן, און אוצרות גאַנצע ! איך קאָן דאָך זיי אַלעמען אָפּקויפן מיט זייערע הייזער און ברייזער, מיט זייערע פרויען און קינדער ! "

אָבער די געשרייען האָבן ווייניק וואָס געהאָלפן. מען האָט קעגן אים געהאַט שטאַרקע באַווייזע, לעבעדיקע עדות, מען האָט גערעדט און אונטערגעהאַנדלט, ביז מען האָט באַשלאָסן, אַז סער קאַמינג זאָל שטילערהייד אונטערשרייבן א פאַרשפּרעכונג, קיינמאָל מער ניט צו שפּילן אין קאָרטן.

פון אָנפאַנג האָט ער דאָס ניט געוואָלט טאָן. אָבער דערנאָך האָט ער צוגעשטימט צו דעם, אָפּגעמאַכט האָט מען אַז די זאַך זאָל בלייבן א סוד.

אָבער ווי גייט עפּעס אַן אַלט ווערטל : „הימל און ערד האָבן געשוואוירן, אַז עס זאָלן קיין סודות ניט זיין". רייכע פרויען זיינען געזעסן אין די סעדערע, אונטער בליענדע בוימער און זיי האָבן איבערגערעדט וואָס עס האָט פּאַסירט מיט סער קאַמינג. מען האָט געצויגן מיט די ליפּן, מען האָט דערמאָנט זכות אבות, מען האָט גערעדט רכילות, מען האָט געפּלאַפּלט, און אַזוי איז די זאַך שוין גאָר קיין סוד ניט געבליבן.

„פאַרוואָס שפּילט איר עפּעס מער קיין קאָרטן ניט ? " — האָבן געפרעגט באַקאַנטע ביי סער קאַמינג.

זיי האָבן גאַנץ גוט געוואוסט דעם תירוץ, נאָר זיי האָבן זיך געמאַכט, אַז זיי ווייסן ניט און אין זייערע אויגן האָט געברענט א כיטרע פייערל.

דאָס האָט סער קאַמינג ווי געטאָן. ער האָט געפילט, אַזוי ווי מען וואָלט אים שטעכן מיט שפּילקעס. פון אַלע זייטן האָט ער געזעען ווי מען טייטלט אויף מיט די פינגער.

דאַן האָט ער זיך אָנגענומען מיט מוט און ער האָט אָנגעקלאָגט די יעניקע וואָס האָבן געהאַט די באַווייזע קעגן אים.

האָט זיך דאָס אַביסל געטומלט וועגן דעם ! די צייטונגען זיינען געווען פול מיט אַלע איינצלהייטן. טויזנטער מענשן זיינען געשטאַנען אַרום דעם געריכט און געוואַרט אויף דעם אורטייל. מען קאָן דאָס אויך פאַרשטיין. עס איז דאָך געגנוי דאָס זעלבע. ווי מען וואָלט אַנטדעקט אַז דער און דער אַמעריקאַנער מיליאָנער האָט

פרעזידענט הואווער באַשווינדלט אין קאָרטן מיט די זעלבע ביליקע מעטאָדן, אַזוי ווי די שפּילער אין די באַנען אויף די שיפן, אָדער אין דער אונטערוועלט.

עס איז אַזוי אויסגעקומען : אויב דער געריכט וועט אַרויסטראָגן אַן אַנטשיידונג קעגן די עדות (וואָס האָבן געהאַט באַוויזן קעגן סער קאַמינג), דאַן וועט דער נאָמען פון סער וויליאַם קאַמינג ריין געוואַשן ווערן. אויב אָבער דאָס געריכט וועט די קלאַגע אָפּוואַרפן, דאַן וועט עס ממילא הייסן, אַז דער יחסנ'דיקער סער קאַמינג איז טאַקע שולדיק.

קורץ און גוט — דאָס געריכט האָט די קלאַגע אָפּגעוואָרפן. סער קאַמינג איז אַרויס פון געריכט זאָל מיט אַן אַראָפּגעלאָזטער קאָפּ.

און דאַן האָט זיך דאָס אָנגעהויבן זיין איינזאַמער לעבן. ער האָט זיך געמוזט צוריקציען פון אַלע זיינע אַמטן; ער האָט מער קיינמאָל ניט געקאָנט קומען אין דער געזעלשאַפט, אַזוי איז ער אַוועק צו זיין רייך הויז אין סקאָטלאַנד און ער איז אָפּגעריסן געוואָרן פון יעדן איינעם, אַפילו פון דער אייגענער משפּחה.

צוליב א שווינדל אין קאָרטן איז ער געוואָרן א לעבעדיקער מת.

דאַן האָט זיך אָפּגעשפּילט דערביי נאָך א זאַך, וואָס איז ווערט דערמאָנט צו ווערן, אַז מען רעדט שוין יאָ וועגן יענעם מערקווירדיקן פּראָצעס. דער רייכער מאַן האָט געהאַט א כלה, אַן אַמעריקאַנער אַריסטאָקראַטקע. עס איז צווישן זיי, מיט א צייט פאַרן פּראָצעס, געווען תנאים. ווען עס איז אַרויס דער אורטייל האָט סער קאַמינג אַריינגעשריבן א בריוול צו זיין כלה אַזוי צו זאָגן :

„איך באַפריי דיך פון אַלע פאַרפּליכטונגען. איך וויל ניט, אַז דו זאָלסט דאַרפן ליידן צוליב מיר".

אָבער די כלה האָט אים געענטפערט מיט אַזאַ בריוול :

„איך בין גרייט צו טיילן דיין שיקזאַל מיט דיר. אויב א מענש באַגייט אַפילו אַמאָל א זינד, איז ער נאָך ביי מיר ניט פאַר'משפּט. בפרט אַז עס איז ביי מיר נאָך א ספק, צי דו ביזסט אַבערהויפּט שולדיק".

אַזוי האָט זי זיך באַשלאָסן מקריב צו זיין צוליב איר ליבע.

זייער חתונה איז געפּראַוועט געוואָרן אין געהיים. זיי האָבן צוזאַמען געלעבט איינזאַמע און אָפּגעזונדערטע פון געזעלשאַפטלאַכן לעבן. פון אַלע פריינט.

מיט א פּאָר יאָר צוריק איז זי געשטאָרבן. איצט איז ער געשטאָרבן.

NEW PALACE THEATRE

היינט ווערט געוויזן (ספּעשל)

„די בליו איינדזשעל"

מיט

עמיל דזשענינגס, מאַרלין דייטריטש

מיר גאַראַנטירן דעם זייגער צו גיין ריכטיק אָדער געלט צוריק

נ. טשערניאַק

זייגערמאַכער

35 יאָר עקספּיריענס. 5 יאָר ביי איטאָנס.

נעמט אָן אַרבעט צו ביליקע פּרייזן מיר קומען נאָך דער אַרבעט און ברענגען עס צוריק

561 קאַלעדזש עוו., טעלעפאָן 56 691

צו אונזערע אידישע פּריינט אין וויניפּעג און אין מערב קאַנאַדע באַטן מיר אָן א שנעלע און ריזאָנאַבל געפּרייזטע באַדינונג אין

דעזיינינג ענגרייווינג

עלעקטראָטייפּינג

סטערעאָטייפּינג און קאָמערציעלע פאָטאָגראַפיע

אַדרעסירט אייער נעקסטן אָרדער צו

Rapid Grip and Batten Limited

290 VAUGHAN STREET

23 859 WINNIPEG 28 951

Classified Section קלאַסיפייד סעקשען

ספּעציעלע פּרייזן פאַר אַדווערטייזינג אין דער קלאַסיפיצירטער אָפּטיילונג

איין מאָל, 5 ס. פאַר „אַגייט לייז"	פאַר 3 מאָנאַטן, $2.15
פאַר א וואָך, 20 ס. "	פאַר 6 מאָנאַטן, $4.00
פאַר א מאָנאַט, 75 ס. "	פאַר 1 יאָר, $7.50

:: צו פאַרקויפן :: FOR SALE

7 רום הויז, פולי מאָדערן, אוק פינישינג, סליפּינג באַלקאָני, אין באַראָום עוועניו, ניט ווייט פון מיין סט. פּרייז, $3,500. א גרויסע מציאה.

7 רום נייע סטאַקאָ באַנגאַלאָו, הייסע וואַסער באַהייצונג, אוק פינישינג, אוק פלאָרס, פרענטש טירן, צוויי סעטס פון פּלאָמבינג. אויסגעדעקאָרירט אויפן בעסטן אופן. 50 פוס לאָט. קאָסט $10,000 צו בויען. צו פאַרקויפן פאַר $6,500. א גרויסער סנעפּ.

סוויטס צו פאַררענטן אין די בעסטע בלאָקס.

צו פאַררענטן א 8 רום פולי מאָדערן הויז אין 506 באַראָום עוו. $45 א מאָנאַט.

געלט צו לייען אויף 6½ פּראָצענט.

Sheps Agencies Ltd.

804 מיין סטריט

טעלעפאָנס 55 761 און 53 807

סטאָקאָ מאָדערנע הויז, בעסטער לאָקיישאָן, איסט פון מיין סטריט, 5 רומס און ווארימע סאַן רום אונטן, 3 רום סוויט אויבן, אוק פלאָרס, הייסע וואַסער באַהייצונג, א נייע העכסט מאָדערנע הויז, גרויסער לאָט, פאַר בלויז $6,800. עס קאָסט דריי טויזנט דאָלאַר מער צו בילדן עס.

7 רום פולי מאָדערן קאָטעדזש, האַרדוואָוד פלאָרס, אין ערשטן קלאַסיקן צושטאַנד, אויף א גוטן קאָרנער, נאָענט אין נאָרט ענד. פּרייז $4,200. אויב איר ווילט א באַקוועמע הויז, זעט עס.

אויב איר ווילט א הויז, זעט

ח. פערלמאַן און ג. זעלטשען

MUTUAL AGENCIES

874 MAIN ST. PHONE 51 000

א גוטע 7 אָדער 8 רום הויז, איסט פון מיין סטריט, אין סט. דזשאָנס דיסטריקט. פּרייז ניט איבער $8,500. פאַרלאַנגט צו אויסביטן אויף א באַנגאַלאָו אויף אַלבערט עוועניו.

א נייער מאָדעל 70 קרייסלער קאַר און א קליר טייטל דאָט אין גלענוואָוד קרעסענט.

THE TRADERS TRUST COMPANY

400 Union Trust Building

Phone 26 891 Evg. 41 853

געשעפט געלעגנהייטן Business Opportunities

צו פאַרקויפן א גוטע קאָנפעקשאָנערי און לייכטע-גראָסערי סטאָר, אויף א גוטער סטריט. דורכשניטלאַכער אומזאַץ $1,500 א מאָנאַט. סטאָק און פיקסטשורס קאָמפּליט $2,500. פאַר ווייטערדיקע איינצלהייטן שרייבט צו דאָס אידישע וואָרט באָקס 5864.

ברילן פאַרלאָרן

ערגעץ אין די נאָרט ענד אומגעגנט זיינען פאַרלאָרן געגאַנגען א פּאָר ברילן אין א „קייס". אויפן „קייס" זיינען געווען אויפגעשריבן די בוכשטאַבן „ענג גלעזו". ווער ס'האָט געפונען איז געבעטן זיך ווענדן 306 אַבערדין, אָדער טעל. — 555 89.

:: פּערזענלאַכעס :: PERSONAL

לייף אינשורענס

בעסער צו האָבן א פּאָליסי און ניט דאַרפן עס, אידער דאַרפן דאָס און ניט האָבן.

P. A. TEMPLETON

807 Electric Railway Chambers

Phone 89 688

מעדיצינישער מאַסאַזש

מרס. ה. ע. סאַלאָווי, פּראָפ. מאַסאַזשיסטין. באַהאַנדלט פּאַראַליזיס, לאַמבענאַ, אַלע פאָרמען פון רימאַטיזם, טרוקענע באַנקעס. 838 סאַמערסעט בלאָק, טעלעפאָן 88 066; רעז. 53 410.

היים און אָפיס פּורניטשור פאַרלאַנגט פאַר מזומן געלט.

KILSHAW'S

Auctioneers

Canada Bldg. Phone 29 040

אויטאָמאָביל אייגנטימער

פאַרגעסט ניט, אַז עס געדויערט ווייניקער פון א מינוט אומצוקומען פון מאָנאָקסייד גאַז אין אייער אייגענעם גאַראַזש. פאַר $4.50 קאָנט איר קויפן א נייע דערפינדונג — א זיכערער מיטל וואָס וועט האַלטן די טיר פון אייער גאַראַזש אָפן.

פאַר איינצלהייטן

טעלעפאָנירט 33 640

נאָך 6 נאָכמיטאָג

טעלעפאָנירט 36 851

A. MUIR

אויטאָריזירטער

דוקאָ פינישינג סטיישאָן

פענדערס און באָדי ריפּעירס

376 FURBY ST.

PH. 33 255

העמסטיטשינג געמאַכט ווייל איר וואַרט

סילק 5 סענט.

306 KENSINGTON BLDG.

:: צו פאַררענטן :: FOR RENT

צו פאַררענטן א שיינעם דריי רום סוויט אין באַלטיק אַפּאַרטמענט. מעסיקע רענט. זיך ווענדן צום קערטייקער, סוויט „די", טעלעפאָן 56 668.

צו פאַררענטן א געפורנישטע רום מיט אַלע באַקוועמלאַכקייטן אויף 328 מעגנוס עוו. (נאָענט צו מיין סט. אָדער סעלקירק)

צו פאַררענטן איין רום און א קיטשן אין א פּריוואַטער היים. עלעקטריק, גאַז און אַלע באַקוועמלאַכקייטן. מעסיקע רענט. זיך ווענדן אין 367 טשאַרלס סטריט.

וויניפּעג ביטש. צו פאַררענטן אָדער צו פאַרקויפן א 5 רום קאָטעדזש, סקרינד ווערענדע אין פראָנט און ביים זייט. איינגאַנצן געפורנישט. אַנטהאַלט פייער פּלייס און אַלע באַקוועמלאַכקייטן. שרייבט צו דאָס אידישע וואָרט באָקס 9732.

צו פאַררענטן 2 רומס מיט א קיטשען, מיט אַלע באַקוועמלאַכקייטן, שיין דעקאָרירט, הייסע וואַסער צו יעדער צייט. זיך ווענדן 400 מאָונטען עוו., טעל. 56 815.

צו פאַררענטן א 4 רום סוויט, זומער קיטשען און ווערענדע, ערשטן פלאָר, הייסע וואַסער שטענדיק, קאָן גלייך אַריינמופן. $35.00 א מאָנאַט. אויך

צו פאַררענטן א רום און א קיטשען, געפורנישט, עלעקטריק לייט, הייסע און קאַלטע וואַסער, $10 א מאָנאַט. זיך ווענדן אין 390 סעלקירק עוו. טעל. 53 603.

סעלקירק אַפּאַרטמענטס

1059 סעלקירק עווע.

דריי רומס און באַדרום, עלעקטריק אויוון און קיטשען. דער דאָזיקער בלאָק ווערט גרינדלאַך באַנייט און איבער דעקאָרירט. אוק פלאָרס ווערען געלייגט אין די האָלס. רענט $27.50 א מאָנאַט.

THE ROYAL TRUST CO.

436 Main St. 846 478

צו פאַררענטן א סוויט און באַרבער שאָפּ צוזאַמען אָדער באַזונדער. הייסע וואַסער, עלעקטריק אויוון, טעלעפאָן. זיך ווענדן אין 460 סעלקירק עוועניו.

צו פאַררענטן א קאָול יאַרד צוזאַמען מיט אַן אָפיס און סקייל. זיך ווענדן אין 402 דאַפערין עוועניו.

צו פאַררענטן א גרויסע געפורנישטע רום. זיך ווענדן אין 484 פלאָרא עווע.

3 רומס צו פאַררענטן, אין א באַקוועמער הויז מיט אַלע מאָדערנע איינריכטונגען, אויך טעלעפאָן. זיך ווענדן אין 235 פּריטשאַרד עווע.

:: שטעלע פאַרלאַנגט :: SITUATION WANTED

העברייאישער לערער, דערפאַרענער פּעדאַגאָג, גיט לעקציעס אין העברייאיש, תנ"ך, אגדה, ליטעראַטור, ווי אויך אידישע שפּראַך און ליטעראַטור. זיך ווענדן צו דאָס אידישע וואָרט באָקס 5920.

א ש־כן וויל זיך קאָמוניקירן מיט א ראַיעלער פּאַרטי. שרייבט צו דאָס אידישע וואָרט באָקס 5936.

* * * * * * * * * * * * * * * * *

לייענט און פאַרשפּרייט די איינציקע אידישע טעגלאַכע צייטונג אין מערב קאַנאַדע —

* * * * * * * * * * * * * * * * *

פּלענער געמאַכט אין פאָראויס . . .

דער פונדאַמענט פון א סך דערפאָלגרייכע געשעפטן איז געלייגט געוואָרן אין צייטן פון עקאָנאָמישער איינשרינקונג, מיט דעם שכל'דיקן געברויך פון דרוקעריי. עס איז דאָ מער צייט צו אַראַנזשירן א דירעקט-דורך-פּאָסט קאַמפּיין, גוטע פּראָיעקטירנדיקע פאָרמעס וואָס וועלן שניידן די קאָסטן פון אָפּערירונג . . . צו פאַרבעסערן לייבלס און רעפּערס . . . און פאַרזאָרגן די דילערס מיט צוציענדיקער סיילס ליטעראַטור. עס קאָן זיין א גוטער מיטל ווי אַזוי צו פאַרבעסערן אייערע געשעפטן דורך דעם געברויך פון גוטער דרוק אַרבעט. זאָל אונזער דעפּאַרטמענט פון קונסט אַרבעט אייך באַהילפיק זיין אויפן געביט פון פּרינטינג . . . מיט דער צוגרייטונג פון קאָפּיע, מיט דער אַרטיסטישער אויסשטעלונג פון שריפטן, קאָלירן און בילדער. און אייך העלפן צו זעען און באַגרייפן די מעגלאַכקייטן פון סיילס און אַלע אַנדערע געשעפט טראַנסאַקציעס.

טעלעפאָנירט 55 409

The Israelite Press

Limited

165 Selkirk Avenue

WINNIPEG